Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

[redacted]

Vår dato: 04.05.2026
Vår referanse: [redacted]
Deres dato:
Deres referanse:

Endelig vedtak - klage på vedtak 11/24 fra Sel fjellstyre om bortfall av tilleggsjord

Sammendrag: Sel fjellstyres vedtak oppheves. Saken sendes tilbake for ny behandling.

Landbruksdirektoratet har fått oversendt klage på Sel fjellstyres vedtak 11/24 av 27. august 2024 om at tilleggsjord på [redacted] bnr. [redacted] i Sel og Nordre Kolloen statsallmenning til gården [redacted] i Sel kommune, har bortfalt. Saken er oversendt fra Statskog 14. april 2025.

1. Sakens bakgrunn

Du er eier av gården [redacted] i Sel kommune. Det følger av saksdokumentene at det ble utvist tilleggsjord på [redacted] Sel og Nordre Kolloen statsallmenning i 1986. Ifølge Gårdskart er tilleggsjorda på [redacted] på 29,4 dekar, hvorav 10,7 dekar er fulldyrka jord, 12,6 dekar er innmarksbeite og 6,1 dekar er annet markslag. Det står ingen bygninger her.

Sel fjellstyre har hatt gjennomgang av allmenningsbruken og kontrollert status av utvist tilleggsjord i Sel og Nordre Kolloen statsallmenning. I den forbindelse vurderte fjellstyret at tilleggsjorda på [redacted] som var utvist til gården Haugen Søre ikke hadde vært i bruk ut ifra gårdsbruket de siste fem årene, og at bruket derfor ikke hadde behov for tilleggsjorda. Fjellstyret fattet vedtak 27. august 2024 om at retten til utvist tilleggsjord var bortfalt, jf. fjelloven[1] § 22 tredje ledd nr. 2.

1.1. Din klage

Du klaget på vedtaket 18. september 2024. I klagen viser du til at gjerdet rundt tilleggsjorda ble reparert i 2019 og at jorda har vært benyttet både til beite for husdyr og slått etter at gjerdet ble reparert. Du skriver at det har vært varierende bruk av

[1] Lov om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (LOV-1975-06-06-31)

tilleggsjorda både før og etter 2019, men at det ikke er riktig at den ikke har vært i bruk de siste fem årene.

Du anfører at tilleggsjorda vil bli benyttet til neste år og forhåpentligvis videre framover. Du viser til at [redacted] at dere har planer om å samarbeide i større grad om bruk av både sæter og tilleggsjord. Du anmoder om at fjellstyrets vedtak i sak 11/24 omgjøres.

1.2. Fjellstyrets behandling av klagen

Klagen din ble først behandlet av Sel fjellstyre i møte 18. desember 2024, sak 22/24. Fjellstyret viser til at tilleggsjorda ble utvist i 1986 og er på 25 dekar. Det vises til at jorda ikke har vært i bruk av gårdsbruket [redacted] de siste fem årene. Fjellstyret anser derfor at bruket ikke har behov for tilleggsjorda. Det vises også til at kun deler av tilleggsjorda har vært i bruk tidligere.

Forslag til vedtak var følgende: «Sel Fjellstyre utsetter behandling av klagen. Fjellstyret, Landbrukskontoret og Mattilsynet skal ha en befaring på setrene [redacted] forsommeren 2025. Klagen tas opp til behandling etter befaringen.»

Det ble også fremmet følgende forslag til vedtak i møtet: «Klagen tas ikke til følge og sendes videre til Statskog og Landbruksdirektoratet.» Dette ble enstemmig vedtatt. Sel fjellstyre oversendte saken til Statskog 9. januar 2025. Statskog påpekte overfor fjellstyret at din påstand om bruk av tilleggsjorda de siste fem årene ikke var kommentert i klagebehandling, og ba derfor fjellstyret om å behandle klagen på nytt.

Sel fjellstyre behandlet saken på nytt i møte av 11. mars 2025. Fjellstyret hadde da innhentet dokumentasjon fra landbrukskontoret om at det ikke har vært dyr på gården de siste 20 årene. Fjelloppsynet har heller ikke registrert noen form for bruk av arealet de siste fem årene. En feltrapport fra Fjelloppsynet i Sel av 5. juli 2024 hvor det er gjort en kontroll av gjerde og status for tilleggsjorda til [redacted], er også vedlagt saksdokumentene.

Når det gjelder anførselen i klagen om at arealet har vært i bruk, kommenterer fjellstyret at det ikke opplyses om hvem som har utøvet slik bruk eller om bruken har vært ut ifra eget gårdsbruk. Fjellstyret viser til at du ikke har hatt egne dyr i denne perioden, og at den anførte beitebruken ikke har vært ut ifra egen gård. Ifølge fjellstyret er ikke denne bruken da et moment for vurderingen «i bruk» etter fjelloven. Det er også vist til informasjon fra landbrukskontoret om at du ikke har [redacted].

Når det gjelder opplysningene i klagen om at du og [redacted] har planer om å samarbeide om bruk av sæter og tilleggsjord i tiden framover, er fjellstyrets bemerkning at det utvises tilleggsjord etter det behov det enkelte gårdsbruket har. Dersom eieren av [redacted] har behov for ytterligere areal, henvises han til å søke om dette.

Sel fjellstyre fattet følgende vedtak ved behandling av klagen 11. mars 2025, sak 2/25:

> «Sel Fjellstyre opprettholder sitt avslag på klage i sak 11/24, med bakgrunn i at

[2] Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket (FOR-2014-12-19-1817)

tilleggsjorda ikke har vært benyttet ut ifra [redacted] som arealet var utvist til. Fjellstyret begrunner vedtaket med egne opplysninger, og vedlagt dokumentasjon fra Landbrukskontoret for Sel og Vågå.

Vedtak i sak 11/24:

Sel Fjellstyre anser at tilleggsjord[redacted] har falt i det fri iht. Fjellovens § 22: Rett til utvist tilleggsjord etter § 19, og som ikkje direkte er knytt til ei seter, fell bort:

1. *Ved oppgjeving utan atterhald.*
2. *Når tilleggsjorda i 5 år samanhengande ikkje har vore i bruk.*

Eier pålegges å fjerne gjerdet.

Vedtaket sendes til Statskog SF, som videresender dette til Landbruksdirektoratet.

Vedtaket var enstemmig.»

1.3. Statskogs oversendelse av saken

Statskog oversendte saken til Landbruksdirektoratet 14. april 2025. I oversendelsesbrevet viser Statskog til at en utvisning av tilleggsjord som ikke har vært i bruk de siste fem sammenhengende år «fell bort», jf. fjelloven § 22 tredje ledd nr. 2. Statskog hadde ellers ingen kommentarer til fjellstyrets vedtak.

2. Landbruksdirektoratet bemerker

Etter fjelloven § 10 annet ledd kan fjellstyrevedtak påklages til Landbruksdirektoratet, jf. forskrift om delegering etter fjelloven § 2 andre ledd. Etter forvaltningsloven (fvl.) § 34 kan Landbruksdirektoratet som klageinstans prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter. Videre skal Landbruksdirektoratet vurdere de synspunkter klageren kommer med, og sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før det treffes vedtak, jf. fvl. § 33 femte ledd. Som klageinstans kan Landbruksdirektoratet selv fatte nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling, jf. fvl. § 34 siste ledd.

Klagen er innsendt innen klagefristen på tre uker, og vilkårene for å behandle klagen er oppfylt.

Bestemmelsene om enkeltvedtak etter forvaltningsloven gjelder for fjellstyrenes saksbehandling, jf. fjelloven § 10 første ledd første punktum.

Det følger av fvl. § 16 første ledd første punktum at «Part som ikke allerede ved søknad eller på annen måte har uttalt seg i saken, skal varsles før vedtak treffes og gis høve til å uttale seg innen en nærmere angitt frist.» Dette for å sikre kontradiksjon og at parten er kjent med saken som er til behandling før det fattes et vedtak. Kontradiksjon kan ha stor praktisk betydning, blant annet ved at saken blir bedre opplyst når parten får anledning til å legge fram fakta og sitt syn på saken. Dette henger sammen med forvaltningsorganets (i denne saken fjellstyrets) plikt til å påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. fvl. § 17. I fvl. § 27 er det regler om hva underretningen om vedtaket skal inneholde, herunder opplysninger om klageadgang.

Ved saksforberedelsen i klagesak etter fjelloven gjelder også reglene i forvaltningslovens kapittel IV. I tillegg skal fjellstyret foreta de undersøkelser klagen gir grunn til, jf. fvl. § 33 andre ledd.

2.1. Foreligger det saksbehandlingsfeil?

2.1.1. Forhåndsvarsel og opplysningsplikt

I denne saken har ikke Sel fjellstyre sendt deg forhåndsvarsel med mulighet til å uttale deg om saken før det ble fattet vedtak om bortfall av tilleggsjord 27. august 2024 i sak 11/24. Dette skulle vært gjort, jf. fvl. § 16 første ledd første punktum. Et forhåndsvarsel ville også kunnet bidra til å opplyse saken bedre før det ble fattet vedtak. Etter Landbruksdirektoratets vurdering er det en saksbehandlingsfeil at det ikke ble sendt forhåndsvarsel. Vi mener også at saken ikke var tilstrekkelig opplyst og utredet før det ble fattet vedtak, jf. fvl. § 17.

Du klaget på vedtaket 18. september 2024. Sel fjellstyres første behandling av klagen ble ikke anførslene i klagen vurdert, og Statskog ba derfor fjellstyret om å behandle saken på nytt. Når det gjelder Landbruksdirektoratets vurdering av Sel fjellstyres klagebehandling, er det vurderingene og vedtaket av 11. mars 2025 (siste klagebehandling) vi vurderer.

2.1.2. Undersøkelser i forbindelse med klagebehandlingen

Fjellstyret skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til, jf. fvl. § 33 andre ledd. Vurderingstemaet i saken er fjelloven § 22 tredje ledd nr. 2. Retten til utvist tilleggsjord opphører når tilleggsjorda ikke har vært «i bruk» i fem år sammenhengende, jf. fjelloven § 22 tredje ledd nr. 2: «Rett til utvist tilleggsjord etter § 19, og som ikkje direkte er knytt til ei seter, fell bort […] når tilleggsjorda i 5 år samanhengande ikkje har vore i bruk».

Når det gjelder vilkåret om bruk, og når det regnes som oppfylt, fremgår det av seterforskriften § 9 at «Blir setervollen hausta, anten til eige bruk eller for sal, eller gjerda inn og nytta til beite som ein del av den jordbruksmessige drifta på eigedomen som setra ligg til, vil setra vere «i bruk» i høve til § 22 i fjellova.» Bestemmelsen gjelder riktignok setervoll, ikke tilleggsjord. Landbruksdirektoratet vurderer imidlertid at tolkningen har relevans for fortolkningen av vilkåret i fjelloven § 22 tredje ledd nr. 2.

Det er de siste fem årene fra vedtaksdatoen som er tidsrommet for vurderingen av vilkåret «i bruk». I denne saken er det aktuelle tidsrommet fra 27. august 2019 til 27. august 2024. I klagen opplyser du at gjerdet rundt tilleggsjorda ble reparert i 2019 og at jorda har vært benyttet både til beite for husdyr og slått etter at gjerdet ble reparert. Du skriver at det har vært varierende bruk av tilleggsjorda både før og etter 2019, men at det ikke er riktig at den ikke har vært i bruk de siste fem årene.

I fjellstyrets vurdering av klagen står det følgende: «I klagen vises det til at tilleggsjorda har vært slått og benyttet til beite etter 2019. Da [redacted] ikke har hatt egne dyr i denne perioden har beitebruken ikke vært ut ifra egen gård, og faller derfor bort som moment for å være i bruk etter Fjelloven». Etter Landbruksdirektoratets vurdering kan salg av det som blir høstet (slått) på tilleggsjorda oppfylle vilkåret «i bruk» selv om det ikke benyttes til dyr på egen gård.

I denne saken mener vi det er uklart om du har hatt slik bruk av tilleggsjorda i den aktuelle femårsperioden. Du skriver at gjerdet ble reparert i 2019, og at jorda har vært slått etter dette. Det er nødvendig å vite om tilleggsjorda har vært høstet etter 27. august 2019 for å kunne vurdere om det har foregått relevant bruk av tilleggsjorda. Det anføres også at det har vært «varierende bruk av tilleggsjorda både før og etter 2019». Etter

Landbruksdirektoratets vurdering har ikke fjellstyret foretatt de undersøkelser klagen gir grunn til, nærmere bestemt klarlegging av konkret tidspunkt for den anførte bruken av tilleggsjorda, før de opprettholdt sitt vedtak. Undersøkelsesplikten etter fvl. § 33 er dermed ikke oppfylt. Dette er en saksbehandlingsfeil.

2.1.3. Informasjon om klageadgang

Det er ikke opplyst om klageadgang, klagefrist, klageinstans eller den nærmere fremgangsmåten ved klage i fjellstyrets vedtak av 27. august 2024. Det følger av fvl. § 27 tredje ledd første punktum at parten skal opplyses om dette i underretningen av vedtaket. Det at fjellstyret ikke har opplyst om dette har ingen innvirkning på din klagerett, men Landbruksdirektoratets vurdering er at dette likevel er en saksbehandlingsfeil.

Det foreligger flere saksbehandlingsfeil ved Sel fjellstyres behandling av denne saken.

2.2. Har saksbehandlingsfeilene virket bestemmende på vedtakets innhold?

Spørsmålet blir så om en eller flere av saksbehandlingsfeilene som nevnt over har virket bestemmende på vedtakets innhold, jf. fvl. § 41.

Det er på det rene at den manglende informasjonen om klageadgang m.m. ikke har virket bestemmende på vedtakets innhold.

Landbruksdirektoratets vurdering er at dersom Sel fjellstyre hadde forhåndsvarslet deg før de fattet vedtak om bortfall av tilleggsjorda 27. august 2024, kunne de ha mottatt informasjon som ville fått betydning for sakens utfall. De mangelfulle undersøkelsene av sakens faktiske forhold i klagebehandlingen er etter vår vurdering også en saksbehandlingsfeil som kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.

Vedtaket er ugyldig på grunn av saksbehandlingsfeil. På bakgrunn av dette oppheves Sel fjellstyres vedtak, jf. fvl. § 34 siste ledd.

Vedtak: Sel fjellstyres vedtak av 27. august 2024 i sak 11/24 oppheves på grunn av saksbehandlingsfeil. Saken sendes tilbake til Sel fjellstyre for ny behandling.

Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

Dette er et endelig vedtak som ikke kan påklages, jf. fvl. § 28.

Vedtaket er endret til gunst for deg. Det kan fremsettes krav om dekning av saksomkostninger som har vært nødvendige og vesentlige for å endre fjellstyrets vedtak, jf. fvl. § 36. Kravet må fremsettes innen tre uker etter at du har mottatt dette vedtaket.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Aud-Ingrid Krefting

Kristine Hovind Bøhnsdalen
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:

[redacted] [redacted]

Kopi til:

Sel Fjellstyre Statsalmenning	Botten Hansens gate 9	2670	Otta
Statskog Sf	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS